

Jean Godecharle

SERENDIPITEIT IN BEELD

Ooit was zijn wereld luidruchtig en helder afgebakend. Een grote **studio**, lampen als kleine zonnen, een leven tussen **camera's** en **statieven**. “Wanneer iemand mij nu vraagt wat ik ben zeg ik: **kunstenaar**. Fotograaf is een woord uit een vorig leven.” Jean Godecharle glimlacht terwijl hij het zegt, maar die glimlach herbergt een hele geschiedenis.

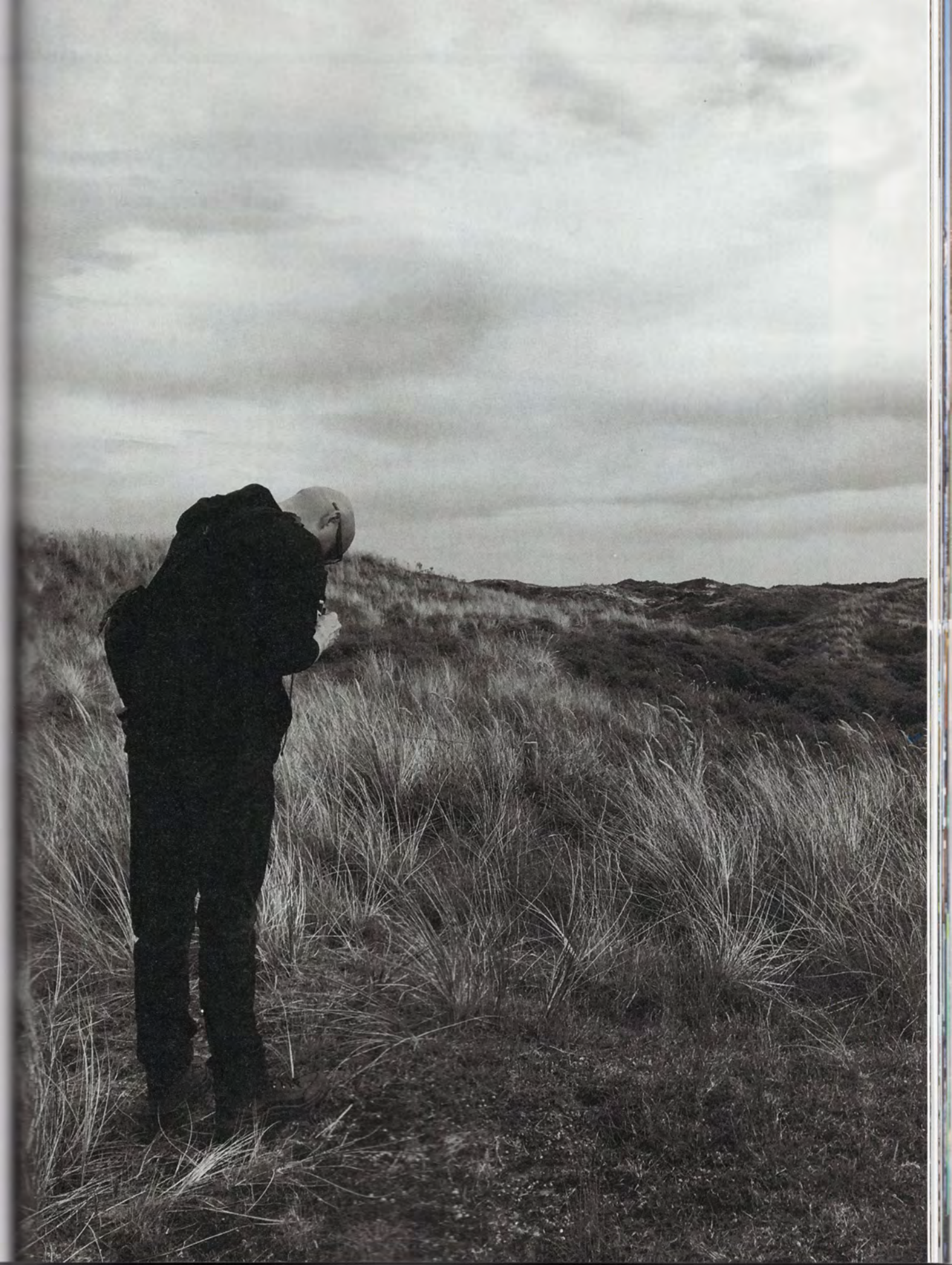
Van de recent overleden literaire reus Cees Nootboom – voor eeuwig 92 jaar – is het prachtige citaat: “*Fotografieren is heimwee verzamelen van morgen.*” De werken van Jean Godecharle (69) ademen ook een vorm van heimwee. Hij is een archivaris van littekens in de natuur, aangebracht door menselijk handelen. De uiterst minimalistische abstractie van zijn werken brengt een afscheid van de fotografie in zijn meest elementaire vorm letterlijk in beeld.

De fotograaf-ambachtsman bedient zich van een oude tweeoogspiegelreflex, een rommelmarktcamera vol gebreken. Schimmel in de lens, een sluiters die hapert. “*Een onbetrouwbaar toestel*”, lacht hij. “*Ik moet hem soms met een zakmes wakker tikken.*” Met dat wrakke instrument begon hij te kijken naar landschappen. Niet naar schoonheid, maar naar plekken waar iets gebeurd was: een gekapte boom, een bunker, een spoor in het zand, een gapende groeve. “*De camera kon gewoonweg niets perfect weergeven. En precies daardoor ontstond er ruimte voor een geheel eigen beeldtaal.*” De beelden die van die rolfilms kwamen waren zacht, wazig, soms bijna onleesbaar.

“*Het onderwerp begon te verdwijnen,*” zegt hij. “*Wat overbleef was een gevoel, een fluistering.*” Sindsdien wandelt hij. Langzaam, zonder haast. Met die oude camera en een paar films in zijn zak. “*Twaalf foto's op een dag is al veel. Soms zijn het er maar twee of drie.*” Het kijken gebeurt tijdens het traagzame stappen. Het kiezen ook. Hij zoekt geen landschappen om in te verdwalen, maar concrete plekken waar de mens zijn sporen heeft nagelaten. “*Heel kleine of evengoed reusachtige ingrepen die een verhaal doen vermoeden.*”

*“Ik wil een **plek** maken
waar de **toeschouwer**
zichzelf kan **ontmoeten**”*

Op de lichtbak thuis kiest hij streng. Veel beelden sterven een stille dood of wachten op een later leven in zijn archief van negatieven. Enkele blijven over, juist omdat ze niet perfect zijn. “*De fouten worden openingen*”, zegt hij.

'untitled/Y #417b' inspireerde Peter Verhelst voor twee gedichten in zijn bundel *Nachtatlas*

"*Onscherpte wordt adem.*" Naast de landschappen ontstonden er later ook stillezens. Kleine vondsten van onderweg – een tak, een steen, een vertrap fragment – krijgen in de studio een tweede leven. "*Daar schuif ik terug met licht zoals vroeger in mijn vorige leven*", glimlacht hij. "*Maar nu zoek ik geen perfecte weergave meer. Ik zoek het moment waarop iets begint terug te kijken.*" In deze beelden gebeurt hetzelfde als in de landschappen: het herkenbare lost op. "*Mensen vragen: wat is dit eigenlijk? En dat is precies de juiste vraag*", zegt hij. "*Ik wil geen antwoord geven. Ik wil een plek maken waar de toeschouwer zichzelf kan ontmoeten.*"

DENKEN IN ZWART-WIT

Terugkijkend op zijn lange loopbaan als fotograaf pur sang ziet hij geen breuk, maar een lange, trage bocht. "*Ik ben nog altijd dezelfde die luistert naar licht*", zegt hij. "*Alleen werk ik nu voor niets of niemand anders dan het beeld zelf.*" Z'n loopbaan begon aan de andere kant van het spectrum. "*Ik dacht in drukwerk*", vertelt hij. Vooral in de architectuurfotografie vond hij zijn natuurlijke terrein. Met technische camera's en grote negatieven boetseerde hij licht en ruimte. "*Met analoge film had ik adem*", zegt hij. "*Ik kon het tegenlicht temmen, schaduwen laten spreken, het rumoer van de werkelijkheid tot rust brengen.*" Vertrouwen in het digitale had hij lang niet. "*Ik heb mij verzet*", bekend

hij. "*Omdat ik wist wat een negatief kon. Omdat ik hield van traagheid, van het wachten, van het ontwikkelen.*" Maar de wereld werd sneller dan hij. Klanten wilden bestanden. Beelden werden kortademig, opdrachten haastig. "*Men sprak niet langer over foto's, maar over content*", zegt hij. "*Snel, veel, nieuw. Dat woord alleen al maakte mij onrustig. Ik had toen ook al veel meer met het tijdloze.*" Ook in zijn lesgeven zag hij het gebeuren. "*Cursisten kenden alle knopjes, alle menu's*", herinnert hij zich. "*Maar wisten niet meer hoe je moet kijken. Dat deed mij pijn. Fotografie is niet enkel techniek, het is ook en eigenlijk vooral een manier van aandachtig zijn.*"

"Een tentoonstellingsruimte mag niet louter behangen worden. Elk beeld moet er kunnen zwijgen"

Hij denkt in zwart-wit. "*Daarin hoor ik het licht spreken.*" De afwerking is een ritueel: groot formaat, zorgvuldig gekozen papier, subtiele materialen. "*Een beeld moet een lijf hebben. Je moet het kunnen ontmoeten, aftasten.*" Scenografie werd zo een wezenlijk onderdeel van zijn werk. "*Ik geloof in spaarzaamheid*", zegt hij. "*Een tentoonstellingsruimte mag niet louter behangen worden. Elk beeld moet er kunnen zwijgen.*"

Zijn hedendaagse werken inspireerden de schrijver Peter Verhelst. In diens jongste dichtbundel *Nachtatlas* (De Bezige Bij) staan twee gedichten die "*zich gelaafd hebben*" – aldus Verhelst – aan werk van Godecharle. Ook in de dichtbundel verstrikt, zeer bewust, en ongrijpbaar, de tijd. Een schets van een bekende wereld die opschuift naar een nieuwe werkelijkheid. "*Dat is misschien het mooiste wat kan gebeuren. Dat een foto verder leeft in taal. Dan weet je dat ze meer is geworden dan een afbeelding*", zegt Jean Godecharle. Hij zwijgt even en voegt dan zacht toe: "*Dan weet je dat het onderwerp echt verdwenen is, en dat het beeld eindelijk begonnen is.*" ■

Solotentoonstelling

03 mei 2026 (vernissage) t.e.m. 30 mei 2026

(Kortrijk Art Weekend 8-9-10 mei 2026)

Hilde Vandaele Gallery

Doornstraat 6, 8500 Kortrijk

'Aspects of ...', tentoonstelling voor
CultuurCentrum Brugge, sculptuur
David Altmejd, bruikleen door de
Vanhaerents Art Collection (Brussel)

"Een beeld moet een lijf hebben. Je moet het kunnen ontmoeten, aftasten", zegt Jean Godecharle